

Posudok diplomovej práce Bc. Nicolý Šafaříkovej

Strukturálně-semiotický pohled na divadlo Iva Osolsobě

Autorka v práci vstupuje do oblasti semiotiky divadla. Zaoberá sa štúdiami Iva Osolsobě, pričom zohľadňuje jeho reflexiu príspevkov českých štrukturalistov k teórii divadla. Autorka referuje o Zichových, Mukařovského a Veltruského teóriách stručnejšie než by sa žiadalo a chýba tam schopnosť vymedziť základné problémy, ktoré sa v citovaných prácach opakujú, zo súčasných teoretických pozícií. Zaradzovanie divadla do literatúry by si žiadalo historický prehľad dôvodov, pre ktoré to filozofi a teoretici ako Hegel a Ingaarden robili – z čoho potom Zich vychádzal a Mukařovský sa vo vnútornej jednote umeleckého diela snažil prekonať. Ten pôvodný prístup si našiel príznačné odôvodnenie v Lessingovom Laokóonovi a Hamburgskej dramaturgii; jednou z otázok, ktoré sa tu ponúkajú, je či nás práve divadlo nenúti uvažovať aj o inom rozpore než je ten, ktorý nachádzame medzi textom a obrazom.

Autorka by mala uviesť vlastné stanovisko k ostenzii v reflexii Osolsoběho využívania tohoto pojmu. Je to niečo, čo zakladá komunikáciu, umožňuje interpretáciu alebo stráži ju, prípadne sa vo vyšších textových rovinách rola ostenzie oslabuje? Má v divadle podstatnejšiu úlohu ako v inej komunikácii? Pôdu pre uvažovanie o týchto problémoch by autorke mohlo poskytnúť premýšľanie performativity v jazyku a performativity vôbec, pokiaľ by divadelná ostenzia mala byť dôležitá najmä pri odkazovaní na fyzické objekty. Nielen avantgarda, ale dnes najmä paradivadelné aktivity poskytujú ďalšie možnosti v rozvíjaní semiotických a komunikačných prístupov k divadelnej teórii. Autorka sa problémom reprezentácie zaoberá v krátkosti v odkaze na Artauda až v kapitole 8. Bolo by dobré posúdiť či divadelný priestor nutne zakladá špecifický priestor predstavovania. Ak by sa autorka chcela zaoberať problémom vzťahu drámy a divadla, vhodný postup by bol vyhľadávať netypické vzťahy – príkladom by mohol byť Beckettov spôsob dramatického zápisu. Vhodnejšie nástroje na jeho analýzu by potom zo spomínaných autorov väčšmi poskytol Mukařovský pred Zichom – trebalo by odpovedať prečo.

Autorka referuje o Osolsoběho pokuse využiť v divadelnej teórii kybernetiku. Kapitola je krátka a autorka v nej nezaujíma vlastné stanovisko. To chýba aj v kapitole o prínose komunikačných modelov. Autorka by mala reflektovať problémy, ktoré prináša vzťah modelu a originálu; ďalej vysvetliť, čo myslí Osolsobě pod „priamym poznaním“ ostenziou, a pojmovo rozobrať nedorozumenie o Ecovom príklade ostenzie, ktorú Osolsobě nazval exemplifikáciou. Mohla by zhrnúť v čom vidí prínosy a nedostatky Osolsoběho prístupov, a ku ktorým prístupom českých štrukturalistov by sa oplatilo vrátiť a premyslieť ich.

Navrhujem prijať prácu k obhajobe a predbežne navrhujem známku medzi 2 a 3.

V Prahe, 26.1.2016

Tomáš Kladný